ఫ్లాష్ బ్యాక్

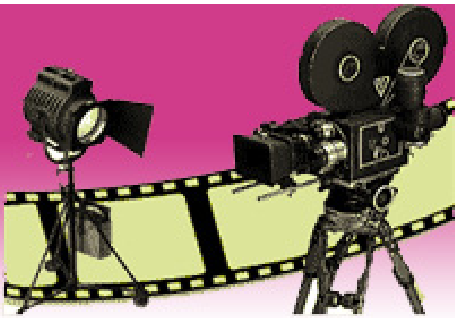

పాతసినిమాలకు సంబంధించిన విశేషాలు.. నటీనటుల గురించి, సినిమాల గురించి, సాంకేతిక నిపుణుల గురించి.. వగైరా..వగైరా. ప్రతినెలా ఓసారి అలనాటి సినీరంగంలోకి తొంగిచూద్దాం

టి.వి.రాజు

(విజయచిత్ర 1968, జనవరి సంచిక నుంచీ)

'ఒక పాటకు ఎంత ఆర్కెస్ట్రా పెట్టాం ఎన్ని వాయిద్యాలు వాడాం అన్నది ఎన్నటికీ ఘనత కాజాలదు. ఎంత తక్కువ వాయిద్యాలతో పాటను ఎంత రక్తి కట్టించాం అన్నదే ఘనత' అన్న ఉద్దేశ్యం గల సంగీత దర్శకుడు తోటకూర వెంకటరాజు. "ఇవాళ మన పాటల్లో ఆర్కెస్ట్రా ఎక్కువయిపోతున్నదన్న విషయాన్ని నేను ఒప్పుకుంటున్నాను, ఆ ఆర్కెస్ట్రా సాహిత్యాన్నీ, గాయకుని గాత్రంలోని మాధుర్యాన్నీ చెడగొడుతుందన్న విషయాన్నీ ఒప్పుకుంటాను. గాత్రానికి ఆర్కెస్ట్రా సహాయపడాలి గానీ, ఆర్కెస్ట్రాకు గాత్రం సహాయపడరాదు. ఎంతో అవసరమైతే తప్ప-నేను ఎక్కువ ఆర్కెస్ట్రాను పెట్టను. పెద్ద డాన్సుపాటో, మరేదో అయితే తప్ప_ నేను ఆర్కెస్ట్రాను ఎక్కువగా వాడను; గాత్రం మీద 'కౌంటర్సూ' వెయ్యను. నాలుగైదు వాయిద్యాలతోనే నేను కంపోజ్ చేసిన అనేక పాటలు హిట్టయినవి వున్నాయి. దాన్ని బట్టి పాట హిట్టు కావడానికి అర్కెస్ట్రా ఎక్కువగా వాడవలసిన అవసరం లేదనీ, పాటలోని మాధుర్యం ముఖ్యమనీ తేటతెల్లమవుతుంది." అన్నారు-టి.వి.రాజు.

"టి. వి. రాజుగారి సంగీతం సంప్రదాయ బద్ధంగా వుంటుందంటారు సంగీతాభిమానులు, ఆ మాట నిజమేనని ఆయన ఒప్పుకున్నారు" మన సంగీతం మనకుంది; మన రాగాలు మనకున్నాయి. వాటిని మనం మలచుకుంటూ, కొత్త ప్రయోగాలు చేసుకుంటూ పోవడంవల్ల మన సంప్రదాయాన్ని నిలబెట్టినవాళ్ళ మవుతాము. అయితే, విదేశీయ సంగీతాన్ని అనుసరించరాదని గాని, అనుకరించరాదనిగాని నేను అనను. ఇవాళ, మన సంగీతాన్ని వారు

అనుసరిస్తున్నారు. అవసరమైతే మనం విదేశీయ సంగీతాన్ని తీసుకోవచ్చు. అయితే ఎంతవరకూ అనుసరించాలి ? ఎప్పుడు అనుసరించాలి ? అన్న విషయం మట్టుకు తెలుసుకోవాలి. అది సాంఘికచిత్రమైనా, పౌరాణికమైనా, జానపదమైనా, ఏదైనాసరే అందులో సంప్రదాయ సంగీతాన్ని ప్రవేశపెట్టవచ్చును. తేలిక సంగీతాన్ని తేలికగానే వుంచవచ్చును. పాట హిట్టు కావడం ఆ 'తేలిక' మీద ఆధారపడి వుంటుంది కూడా." అన్నారాయన.

"చిత్రాల్లో కాపీసంగీతం నిర్మాతలు కావాలంటున్నారు కాబట్టి–సంగీతదర్శకులు ఇస్తున్నారు గాని–ఏ సంగీత దర్శకుడూ తనంతట తాను ఫలానా ట్యూన్ ను మక్కీకి మక్కీ దించాలని అనుకోడు. తను సొంతంగా ఒక ట్యూన్ చెయ్యాలని, తన శక్తిని ప్రదర్శించాలనీ అనుకుంటాడు ప్రతి సంగీతదర్శకుడూ, ఇవాళ మన చిత్రాల్లో కాపీ సంగీతం వినిపించడానికి ముఖ్యకారకుడు సంగీతదర్శకుడే కాడు. నిర్మాతల దర్శకుల అభిరుచులను బట్టి సంగీతదర్శకుడు–పయనించాలి. నిజానికి సంగీతదర్శకునికి స్వతంత్రం అవసరం, కొంత స్వాతంత్ర్యాన్ని అతనికి ఇవ్వాలి. అలా అని, అంత బాధ్యతా సంగీత దర్శకుడికే వదిలివేయడం కూడా మంచిదికాదు. తగిన సూచనలు చేస్తూ, సంగీతదర్శకునితో సహకరించాలిగాని, అతని కి ఆదేశించరాదు. అలా చేసిననాడు, సంగీతదర్శకుడి దగ్గర్నుంచి చక్కని సంగీతం రావడానికి అవకాశం వుండదు. నేను చక్కని పాటలు ఏవేనా చెయ్యగలిగానంటే, అది నా నిర్మాతలు నా కిచ్చిన తోడ్పాటు, స్వాతంత్ర్యం." అని చెప్పారు రాజు.

"అలాగే రీరికార్డింగ్, హడావిడిలో పడుతూ వుంటుంది. చిత్రం విడుదల చెయ్యడానికి తేదీ నిర్ణయిస్తారు: చిత్రం ముగింపు కాబట్టి తాము అనుకున్న బడ్జెట్ దాటిపోతోందని, అప్పుడు పొదుపు చూపడం సాగిస్తారు. దాంతో–చిత్రానికి జీవమైన రీరికార్డింగ్ చప్పబడుతుంది. అంచేత, నేను నిర్మాతలను కోరేదేమంటే – చిత్రం ఆరంభంలో ఏ శాఖకు ఎంత పైకం వెచ్చించాలని ఎలా తీర్మానించుకుంటారో, ఆలాగే రీరికార్డింగ్ కు కూడా కొంత కేటాయించాలి. దాంతో పాటు, వ్యవధీ కేటాయించాలి."

"చిత్రం అంతటా వెనక మ్యూజిక్ వుండాలంటారా ?" అన్న ప్రశ్నకు ఆయన సమాధానం ఇస్తూ, " ఎప్పుడూ వుండరాదు. రీరికార్డింగ్ కు పద్ధతు లున్నాయి. చిత్రం పూర్తిగా ఏదో వాయించుకు పోరాదు. సన్నివేశానికి తగినట్టు, సన్నివేశానికి అవసరమైతే–తన సంగీతంవల్ల ఆ సన్నివేశానికి మరింత రాణింపు కలుగుతుందన్న నమ్మకం వుంటే. నేపథ్యసంగీతం కలపాలి గాని, పూరికే ప్రతి సన్నివేశంలోనూ ఆ సంగీతాన్ని వినిపించడం వల్ల సన్నివేశాలను పాడు చేసినవాళ్ళమవుతాము. కొన్ని దృశ్యాలలో నేపథ్య వాయిద్యాలు లేకపోతేనే రక్తి కడతాయి: కొన్ని వుంటేనే రక్తికడతాయి. సంగీతదర్శకుడు ఆ భేదాన్ని తెలుసుకుంటూ, ఆ ప్రకారంగా నడుచుకోవాలి." అని చెప్పారు.

ఐదు దశాబ్దాల కిందట టి. వి. రాజుగారు, రాజమండ్రి తాలూకా రఘుదేవపురంలో జన్మించారు. వెంకటరాజుగారి తండ్రిగారు సోమరాజు గారు. రాజుగారి చిన్నతనంలోనే ఆయన చనిపోవడంవల్ల రాజుగారి జీవితం అడవులపాలైనట్టయింది. దారం తెగిన గాలిపటంలా ఆయన సంచరించసాగాడు. అతన్ని అదుపాజ్ఞలలో పెట్టి క్రమశిక్షణలో పెంచవలసిన బాధ్యత గల వ్యక్తి లేకపోవడంతో ఆయన చదువు వానాకాలం చదువైపోయింది. అతికష్టంమీద నాలుగో ఫారం వరకూ రాగలిగారు. అయితే, రాజుగారికి సంగీతం మీద అభిమానమూ, శ్రద్ధా బాగా వుండేవి. స్వగ్రామంలోనే నల్లాన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులవారి దగ్గర ఆయన మూడేళ్ళ పాటు సంగీతాభ్యాసం చేశారు. ఆ మూడేళ్ళ జ్ఞానంతోనే ఆయన తర్వాత పిల్లలకు పాఠాలు చెప్పడం సాగించారు. పిల్లలకు సంగీత పాఠాలు చెబుతూనే, రాజుగారు కూడా 'జీవిత పాఠాలను' చాలా నేర్చుకున్నారు.

పాట, పద్యం రాజుగారిని ముడివేసుకుని వుండడంతో ఆయన రంగస్థలనటుడు అయ్యారు. 1984 వ సంవత్సరంలో ఆయన రంగస్థలం ఎక్కి లోహితాస్యుడు, కనక సేనుడు, నారదుడు, కబీరు, కృష్ణుడు మొదలైన పాత్రలను నటించ సాగారు. 'మాస్టర్ వెంకటరాజు' లోహితాస్యుడిగా పద్యం చదివితే, పద్యానికి 'వన్స్ మోర్'లు కురిసేవి. ఎన్నిసార్లు వన్స్ మోర్లన్నా అన్నిసార్లూ ఆయన అంత కమ్మగానూ పాడి ప్రేక్షకులను తృప్తిపరిచేవారు.

మాస్టర్ వెంకటరాజు, వెంకటరాజయి, టి. వి, రాజు అయ్యారు. ఏదేనా వాయిద్యాన్ని నేర్చు కోవాలన్న అభిలాష చిన్నప్పట్నుంచీ ఉండడంతో హార్మోనియమ్ ను నేర్చుకుని, అందులో గట్టివాడయ్యారు. సురభి నాట్యమండలిలో చేరి వారి నాటకాలకు కొన్నాళ్ళు హార్మోనియమ్ వాయించారు.

టి. వి. రాజుగారి అన్నగారు సత్యనారాయణ రాజుగారు. ఆయన తమిళ దేశంలో వున్న నాటకం ట్రూపులో వుండేవారు. టి. వి. రాజు గారు కూడా రెండు మూడేళ్ళపాటు ఆ ట్రూపులో చేరి అన్నగారికి చేదోడు వాదోడుగా వుంటూ, ఆ ట్రూపు నాటకాల్లో వేషాలు కూడా వేశారు.

కొన్నాళ్ళకు రాజుగారు నటించడం మానుకుని, సంగీతం మీదే శ్రద్ధవహించి. 'గట్టి హార్మోనిస్టు' గా పేరు పొందారు. అనేక నృత్యప్రదర్శనలకూ, నాటక ప్రదర్శనలకూ ఆయన హార్మోనియమ్ వాయించేవారు. నేటి అంజలి దేవి, అంజనీకుమారిగా నాడు ప్రదర్శించిన నృత్య ప్రదర్శనాలకు టి. వి. రాజు హార్మోనిస్టు: మల్లాది కృష్ణశర్మ రాసిన 'మిస్ ప్రేమ బి. ఏ.' నాటకానికి కొంతకాలం హార్మోనిస్టు, ఆ నాటకం యుద్ధనిధి కోసం చాలాచోట్ల ప్రదర్శింపబడింది.

బి.వి.నరసింహారావు గారి డాన్సు ట్రూపు, ఆదర్శ నాట్యబృందం మొదలైన నాటక సమాజాల్లో కూడా హార్మోనిస్టుగా కొంతకాలం పనిచేశారు. అనేక సమాజాల్లో పనిచెయ్యడం, అనేకమంది గాత్రాలను హార్మోనియమ్ మీద తాను ఫాలో కావడం, అనేకచోట్ల అనేకమంది వ్యక్తులను కలుసుకోవడం, కొన్నిచోట్ల డక్కామొక్కీలు తినడం వంటివన్నీ కలిసి రాజు గారికి జీవితం అంటే ఏమిటో బాగా నేర్పాయి. అలా తిరగడంవల్ల సంగీతానుభవాన్నీ జీవితానుభవాన్నీ కూడా పుష్కలంగా పొందగలిగారాయన. ఆ నాటక సమాజాలతోపాటు అనేక వూళ్ళు తిరిగారు.

రాజుగారికి సినిమా ఛాన్సు వచ్చినట్టే వచ్చి మాయమైంది. శ్రీమతి రమాజోషీ అనే ఆవిడ, రాజుగారికి తెలుసు. శోభనాచల స్టూడియోలో హార్మోనిస్టు ఉద్యోగం ఖాళీగా వుందని, ఉత్సాహం ఉంటే వెంటనే బయల్దేరి రమ్మని ఆవిడ రాజు గారికి టెలిగ్రామ్ ఇచ్చింది. సినిమా ఉత్సాహం అన్నది రాజుగారిలో వున్నా – ఆ టెలిగ్రామ్ చూసి, అంతకంటె తొందరగా తాను మద్రాసు పరుగెత్తలేకపోయారు. ప్రోగ్రామ్స్ వుండడంవల్ల కొద్దిరోజులు ఆలస్యంగా మద్రాసు చేరుకోవడంతో ఆ ఉద్యోగం భర్తీ అయిపోయింది. రాజుగారు నిరుత్సాహపడ్డారు. అయితే ఏం చెయ్యాలి ? 'ఎలాగూ మద్రాసు చేరుకున్నాను కాబట్టి ఇక్కడే ఎక్కడో ఓ ప్రయత్నం చేదాం' అన్న పట్టుదలతో మద్రాసులో వుండిపోయారు. కొన్నాళ్ళకు 'చంద్రవంక' అనే చిత్రానికి టి. వి. రాజు సహాయ సంగీత దర్శకులుగా నియమింపబడ్డారు. ఆ చిత్రానికి నాళం నాగేశ్వరరావు సంగీత దర్శకుడు. ముందే వచ్చిన 'సినిమా ఛాన్సు' అలా ఆలస్యంగా ఆయన్ని చిత్రసీమలో ప్రవేశపెట్టింది. ఆ తర్వాత ఆయన 'మనదేశం' చిత్రంలో ఆర్గన్ వాయించారు; 'పల్లెటూరిపిల్ల' చిత్రానికి ఆదినారాయణరావుగారి దగ్గర సహకార సంగీత దర్శకునిగా చేరి మరింత అనుభవం గడించారు.

బి. ఏ. సుబ్బారావుగారు “ టింగు రంగా " చిత్రాన్ని ఆరంభిస్తూ టి. వి. రాజును ఆ చిత్రానికి సంగీత దర్శకుని చేశారు. అదే ఆయనకు మొదటి చిత్రం. అయితే ఆ అవకాశంలో ఇంకో విశేషం కూడా వుంది. “టింగు రంగా” ను 'శ్యామల' అన్న పేరిట తమిళంలో కూడా ఆరంభించారు. తమిళ చిత్రానికి కూడా ఆయనే సంగీత దర్శకుడు. అలా మొదటి ఛాన్సులోనే టి. వి. రాజు 'రెండు ఛాన్సులు' సంపాయించారు.

'శ్యామల' చిత్రంలో ఓ 'ఘనత' కూడా జరిగింది. అందులో కీ, శే. త్యాగరాజభాగవతార్ ముఖ్య పాత్రధారి. త్యాగరాజభాగవతార్ గారు తాను చిత్రంలో నటించే ముందు సంగీత దర్శకుడెవరన్న విషయాన్ని తెలుసుకుంటారు. ఎందుకంటే ఆయనకు ఎక్కువగా పాటలు వుంటాయి కాబట్టి. పైగా, ఆయనకు సరిపోయే సంగీత దర్శకులు ఇద్దరే తమిళ పరిశ్రమలో వుండేవారు. వారిద్దరూ కాకుండా, ఇంకొక రెవరయినా సంగీత దర్శకత్వం ఇవ్వడానికి భాగవతార్ అంత తొందరగా సమ్మతించేవారు కారు. అయితే, ఆ చిత్రానికి టి. వి. రాజు సంగీత దర్శకుడు. భాగవతార్ ఎరగని వ్యక్తి; పైగా అనుభవం లేనివాడు; అంచేత త్యాగరాజభాగవతార్ అభ్యంతరం వుంటుందేమో నని రాజుగారు భయపడ్డారు. కాని బి. ఎ. సుబ్బారావుగారు "కొత్త వ్యక్తికి ఆవకాశం ఇచ్చాము. తెలుగులో రికార్డు చేసిన పాటలు వున్నాయి. మీరు వినండి. మీకు నచ్చితే సరే సరి, లేకపోతే మీ యిష్టం వచ్చినట్టు చేదాం" అన్నారు.

భాగవతార్ సరేనన్నారు. 'టింగు రంగా' చిత్రానికి సంబంధించిన 'కవి కలముకు కళ కుంచెకు' 'రాజా మహారాజా' అన్న రికార్డయిన పాటలను ఆయన విన్నారు. సంప్రదాయానికి కట్టుబడి, మధురంగా వున్న ఆ పాటలు భాగవతార్ కు బాగా నచ్చాయి. టి. వి. రాజును ఆయన అభినందించారు. అలా, మొదటి ప్రయ త్నంలోనే రాజుగారికి అభినందనలు వచ్చాయిఅది నిజంగా ఘనతే ! త్యాగరాజభాగవతార్ పాడిన 'రాజన్, మహారాజన్' మున్నగు పాటలు విశేష జనాదరణను పొందాయి.

'టింగురంగా" చిత్రం విడుదలతో, పాటలు జనాదరణ పొందడంతో రాజుగారికి మంచి పేరొచ్చింది.

ఆ తర్వాత ఆయన పిచ్చిపుల్లయ్య, తోడు దొంగలు, జయసింహ మున్నగు అనేక చిత్రాలకు సంగీతదర్శకత్వం వహించారు. పిచ్చి పుల్లయ్య చిత్రంలో 'బస్తీకి పోయేటి ఓ పల్లె టూరి వాడా' అన్న పాటను–నేటి నిర్మాత వుండరీకాక్షయ్య చేత పాడించారు. జయసింహ చిత్రంలోని 'జయజయ శ్రీరామా' 'కొండమీద కొక్కిరాయి' 'మనసైన చెలిపిలుపు' 'ఈనాటి ఈహాయీ' మున్నగు పాటలన్నీ హిట్టయినట్టే పాండురంగ మహాత్యం లోని 'హే కృష్ణా ముకుందా మురారీ' 'వన్నెల చిన్నెల నెర' మున్నగు పాటలూ హిట్టయినాయి.

“సంప్రదాయాన్ని అనుసరిస్తూ చేసిన అనేక పాటలు జనాదరణ పొందుతాయని అనడానికి ఆ పాటలన్నీ సాక్ష్యం." అంటారు రాజుగారు.

గత సంవత్సరం విడుదలైన చిత్రాల్లో 8 చిత్రాలు రాజుగారి సంగీత దర్శకత్వంలో తయా రైన చిత్రాలు. అది ఘనత; అలాగే ఇవాళ ఆయనకు వున్న చిత్రాల సంఖ్య చూసుకుంటే కూడా 'ఘనత'గానే కనిపిస్తుంది. ఉమ్మడి కుటుంబం, శ్రీ కృష్ణావతారం మొదలైన ఇటీవలి చిత్రాల్లోని పాటల వరసలు జనం మెచ్చుకున్న వరసలు.

సినిమా నటునికి నటనానుభవం అవసరమైనట్టే, సంగీతదర్శకునికి కూడా నాటకానుభవం అవసరమనీ, ఆ అనుభవమే పద్యాలకు రాగాలను ఏర్పాటు చెయ్యడంలోనూ, పాటలను అల్లడం లోనూ తనకు సహాయపడుతోందనీ ఆయన అంటారు. "ఇవాళ కొత్త గాయనీగాయకుల అవసరం వున్నది. కొత్తగాత్రాలకోసం అన్వేషి స్తూ నే వున్నాము. అయితే గొంతు వుంటే భావం పలకక, భావం వుంటే గొంతు పలకక, రెండూ వుంటే 'రేంజ్' కుదరక , ఇలా జరుగుతోంది. అయినా కొత్తగాత్రాలు లభించగలవనే ఆశ నాకున్నది." అన్నారాయన.

టి. వి. రాజుగారు దాదాపు 60 చిత్రాలకు సంగీత దర్శకత్వం వహించారు. వాటిలో కొన్ని తమిళ చిత్రాలు కూడా వున్నాయి; కొన్ని డబ్బింగ్ చిత్రాలూ వున్నాయి. పురాణ, సాంఘిక, జానపద చిత్రాలన్నింటికీ రాజుగారు సంగీతం సమకూర్చారు; సమకూరుస్తున్నారు.

తాను సంగీతాభ్యాసం చేసినా, అంతకంటె ఎక్కువగా తాను చేసిన కృషి, కృషితో లభించిన అనుభవం, పెద్దల ప్రోత్సాహం – ప్రజాదరణ. ఇవే తనను సంగీత దర్శకునిగా నిలబెట్టాయన్నది ఆయన నమ్మకం.

పాటకు స్వరం ఏర్పరచడంలో ఆయన రెండు విధానాలనూ పాటిస్తారు. ముందుగా తాను స్వరం వేస్తే రచయిత పాట రాస్తారు; రచయిత పాట రాస్తే తర్వాత తాను స్వరం అల్లుతారు.

"రెండూ విధానాలే. ఎప్పుడు ఎలా అవసర మైతే అలా ఆ విధానాన్ని పాటిస్తాను. " అంటా రాయన.

తిక్కశంకరయ్య, గృహమే స్వర్గసీమ, ముగ్గురు మరాటీలు, బాగ్దాద్ దొంగ, యస్. వి. యస్. వారి చిత్రం, రామకృష్ణ యన్. ఏ. టి. వారి చిత్రం, గోకుల్ పిక్చర్స్ చిత్రం, పాండవుల బాల్యకథ, తారాశశాంకం, దేవకన్య మున్నగు చిత్రాలు టి. వి. రాజు సంగీత దర్శకత్వంలో తయారవుతున్న చిత్రాలు. ఆయన అనుభవానికీ, నమ్మకాలకూ, కృషికీ, ఈ చిత్రాలు కూడా తార్కాణంగా వుండగలవన్న నమ్మకం ఆయనకు గట్టిగా వుంది !

★★★

వచ్చేనెల మరో ఫ్లాష్ బ్యాక్

COMMENTS